

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 98g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 77
alin. (1) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012
(*stabilirea cuantumului amenzii pentru concurența neloială*)

CHIȘINĂU

6 septembrie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 4 august 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 6 septembrie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a sintagmei „*din cifra totală de afaceri realizată de întreprinderea în cauză în anul anterior sancționării*” din alineatul (1) al articolului 77 din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, ridicată de avocatul Viorel Chetrușcă în dosarul nr.3-106/15, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 4 august 2016 de către judecătorul Angela Bostan din cadrul Curții de Apel Chișinău, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Printr-o decizie din 3 septembrie 2015, Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea prevederilor art. 19 alin. (1) lit. a) din Legea concurenței de către „Volta” SRL și i-a aplicat o amendă în mărime de 905 252,91 lei.

4. La 13 noiembrie 2015, „Volta” SRL a depus la Curtea de Apel Chișinău o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Concurenței, prin care a solicitat anularea deciziei menționate *supra*.

5. În cadrul ședinței de judecată din 8 iulie 2016, avocatul Viorel Chetrușcă, reprezentant al SRL „Volta”, a solicitat ridicarea excepției de

neconstituționalitate a sintagmei „din cifra totală de afaceri realizată de întreprinderea în cauză în anul anterior sancționării” din alin. (1) al articolului 77 din Legea concurenței, care prevede răspunderea pentru concurența neloială.

6. Prin încheierea din 21 iulie 2016, instanța de judecată a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„[...]”

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Legii concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012 (M.O., 2012, nr.193-197, art. 667) sunt următoarele:

Articolul 67

Reguli generale de individualizare și determinare a amenzilor pentru încălcările legislației concurențiale

„(1) Individualizarea amenzilor prevăzute de prezenta lege se efectuează ținând seama de gravitatea și durata faptei.

(2) Stabilirea cuantumului amenzii se face prin determinarea nivelului de bază al acesteia, care se va majora în cazul existenței circumstanțelor agravante și se va reduce în cazul existenței circumstanțelor atenuante.

(3) Pentru determinarea nivelului de bază al amenzii, ca bază de calcul se ia cifra totală de afaceri realizată de întreprindere în anul anterior sancționării.

(4) În cazul în care cifra totală de afaceri realizată în anul anterior sancționării nu poate fi determinată, se ia în considerare ultimul an anterior sancționării în care întreprinderea sau asociația de întreprinderi a realizat o cifră de afaceri.

[...]"

Articolul 77

Răspunderea pentru concurența neloială

„(1) Prin derogare de la legea penală, comiterea faptelor de concurență neloială interzise la art.15-19 din prezenta lege se sancționează de Consiliul Concurenței cu amendă în mărime de până la 0,5% **din cifra totală de afaceri realizată de întreprinderea în cauză în anul anterior sancționării.**

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că prin norma contestată se încalcă principiul proporționalității sancțiunii, legalității normei de drept, echității judiciare, echilibrului reglementărilor legale, fiind contrară astfel prevederilor art. 1 alin. (3), 20, 46 alin. (1) și (2), precum și art. 54 alin. (4) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Legii concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de avocatul Viorel Chetrușcă în dosarul nr.3-106/15, aflat pe rolul Curții de Apel Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit.a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

13. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1) lit.g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

14. Curtea reține că autorul excepției solicită de a declara neconstituțională doar sintagma „din cifra totală de afaceri realizată de întreprinderea în cauză în anul anterior sancționării” de la articolul 77 alin. (1) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012.

15. Curtea reține că autorul excepției de neconstituționalitate a invocat pretinsa încălcare a dispozițiilor cuprinse la art. 1 alin. (3) din Constituție, care enumeră caracteristicile statului Republica Moldova și valorile care stau la baza acestuia, art. 20 privind accesul liber la justiție, art. 46 alin. (1) și (2) privind dreptul la proprietate privată și protecția acesteia și art. 54 alin. (4) referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

16. În Hotărârea nr. 10 din 10 mai 2016, Curtea a statuat că „individualizarea sancțiunii trebuie să reflecte relația dintre sancțiune (proporția și natura acesteia) și gradul pericolului social al faptei” și „este dreptul legislatorului să stabilească sancțiunile [...], dar respectând cu strictețe proporționalitatea dintre circumstanțele faptei, caracterul și gradul de prejudiciabilitate.”

17. Curtea observă că Legea concurenței transpune în dreptul intern prevederile art. 101–106 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene din 25 martie 1957, prevederile Regulamentului (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L1 din 4 ianuarie 2003, și, parțial, prevederile Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L24 din 29 ianuarie 2004.

18. În acest sens, Curtea constată că articolul 77 alin. (1) din Legea concurenței reglementează, în esență, răspunderea pentru concurența neloyală, stabilind că:

„(1) Prin derogare de la legea penală, comiterea faptelor de concurență neloyală interzise la art.15-19 din prezenta lege se sancționează de Consiliul Concurenței cu amendă în mărime de până la 0,5% din cifra totală de afaceri realizată de întreprinderea în cauză în anul anterior sancționării.

[...]”

19. Totodată, în conformitate cu art. 67 din aceeași lege, individualizarea amenzilor se efectuează ținând seama de **gravitatea și durata faptei**, iar stabilirea cuantumului amenzii se face prin determinarea nivelului de bază al acesteia, care se va majora în cazul existenței circumstanțelor agravante și se va reduce în cazul existenței circumstanțelor atenuante.

20. Astfel, Curtea reține că textul legal criticat oferă posibilitatea de individualizare a sancțiunii amenzii, proporțional cu gravitatea faptei săvârșite. De altfel, dispozițiile articolului contestat prevăd că sancțiunea

este amenda „**de până la 0,5% [...]**”, iar, în conformitate cu articolul 41 din Legea concurenței, Plenul Consiliului Concurenței - autoritatea competentă să constate și să aplice sancțiunile prevăzute de Legea concurenței - **trebuie să individualizeze sancțiunea aplicată, ținând seama de gravitatea și durata faptei și de consecințele sale asupra concurenței**. Iar stabilirea „**cifrei totale de afaceri**”, ca un criteriu necesar în cadrul individualizării sancțiunii, chiar dacă generează în final cuantumuri mari ale amenzii, nu poate determina neconstituționalitatea textului de lege criticat, având în vedere că individualizarea amenzii se face în funcție de gravitatea faptei săvârșite.

21. De asemenea, Curtea relevă că, în conformitate cu art. 78 din Legea concurenței, Curtea Supremă de Justiție și Curtea de Apel Chișinău **au competență deplină în ceea ce privește controlul deciziilor** prin care Plenul Consiliului Concurenței a aplicat o amendă. Instanțele menționate pot reduce sau majora amenzile aplicate, iar în cazul în care conchid că decizia privind constatarea încălcării și/sau aplicarea amenzii este neîntemeiată și/sau este adoptată cu încălcarea procedurii, pot anula amenzile aplicate. Prin urmare, **instanțele judecătorești se vor pronunța dacă individualizarea sancțiunii a fost sau nu proporțională cu fapta săvârșită**.

22. Pentru considerentele menționate, Curtea reține că textul criticat nu vine în coliziune cu dispozițiile constituționale ale art. 20.

23. Referitor la invocarea prevederilor art. 46 din Constituție, Curtea constată că autorul excepției nu motivează în ce constă contrarietatea prevederilor criticate cu acestea. Or, prin instituirea unei sancțiuni și obligarea la plata unei amenzi nu se aduce atingere dreptului de proprietate, chiar dacă are ca efect diminuarea patrimoniului.

24. De asemenea, Curtea relevă că prevederile constituționale cuprinse la art. 54 nu au o semnificație autonomă și urmează a fi aplicate în combinație cu normele constituționale care garantează un drept fundamental. Așadar, Curtea constată că dispozițiile art. 54 din Legea fundamentală nu au incidență în cauză, deoarece nu s-a constatat restrângerea exercițiului vreunui drept sau libertăți fundamentale și, prin urmare, nu ne aflăm în ipoteza prevăzută de norma constituțională invocată.

25. În ceea ce privește invocarea încălcării prevederilor art. 1 alin. (3) din Constituție, Curtea nu poate reține acest argument, întrucât prevederile constituționale consacră un principiu general. Acest principiu nu poate fi considerat a fi încălcat decât în măsura lezării unor drepturi ori libertăți fundamentale, sau încălcării unui text constituțional relevant sub aspectul conținutului acestui principiu. Or, în speță, nu s-a constatat încălcarea unui drept fundamental sau a unei prevederi constituționale.

26. În temeiul celor menționate *supra*, Curtea reține că, în lipsa argumentelor că dispozițiile criticate impietează asupra dreptului la un

proces echitabil și în lipsa incidenței norme constituționale privind dreptul la proprietate privată asupra norme contestate, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a sintagmei „*din cifra totală de afaceri realizată de întreprinderea în cauză în anul anterior sancționării*” din alineatul (1) al articolului 77 din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, ridicată de avocatul Viorel Chetrușcă în dosarul nr.3-106/15, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 6 septembrie 2016

DCC nr.52

Dosarul nr. 98g/2016